യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 117

സഹചരാ ഊചുഃ .
പശ്യാദ്രി-സാനാ-വിവ ബിമ്ബിതം സ്വം
പുരഃസരോ മാരപുരഃസരോ യഃ .
കഹ്ലാര-പദ്മോത്പല-ജാല-നാല-
ലലദ്വിചിത്രാ-രവ-പക്ഷിവീതമ് .. 1

വികാസിതോ+ദ്ദണ്ഡ-സഹസ്ര-പത്ര-
കോശ+സ്ഥല+സ്ഥോ+ദ്ധുര/രാജഹംസമ് .
പീഠദ്വിരേഫ+ദ്വിജലോക-ജുഷ്ടം
ഭുവീവ ഗേഹം കമലാ-സനസ്യ .. 2

ആകീർണ-സീകര-കരാല-ദിഗന്ത-രാലേ ഫുല്ലോത്പലാബ്ജ-പടലോദര-
രേണുഗൗരമ് .
ആമോദ-മത്തമധുപ+ദ്വിജ-ഗീതിഗീതം
യാതം വിതാനക-മിവാമ്/ബരഗം വഹന്തമ് .. 3

ക്വചിത്തര+ത്താര-തരങ്ഗഭങ്ഗം
ക്വചിദ്വിഷദ്-ഭൂരി-വിരാവി-ഭൃങ്ഗമ് .
ക്വചിദ്/ഗഭീരാ-മലവാരി-സുപ്തം ക്വചിത്-സരോ-ജോജ്-ജ്വല-പുഷ്പ-ഗുപ്തമ് .. 4

കണാണു-മുക്താജലതാ-പടാലം
തീരേഷു സിംഹേ സുലതാസു-ടാലമ് .
തരങ്ഗനിർധൂതശിലോഗ്രകച്ഛം
മഹീതലാകാശ-മനന്തകച്ഛമ് .. 5
തഡിത്പ്രകാശോദര-മസ്യമേഘ-
നുന്നാല-ജാതോത്ഥ-രജഃപ്രഭാഭിഃ .
പൃഷദ്ഭരധ്വാന്ത-മയൈകദേശം
സംധ്യാമ്/ബരാ-ഭോഗ-മിവാപ്രകാശമ് .. 6

വാതാവകീർണ-ശരദമ്/ബുദ-ഖണ്ഡ-ഖണ്ഡം
വ്യോമേവ കേവല-സമീരണ-മാവൃ-താങ്ഗമ് .
ഹസൈർ/ലസദ്വിസ-ലതാ-കവ-ലാല-സാം/സൈഃ .
കാലേന സംചയ-കൃതൈരിവ ചന്ദ്ര-ബിമ്/ബൈഃ .. 7

ആമോദമന്ദ-മകരന്ദ-കരാല-വാത+
വ്യാധൂത-പങ്ക-പുടപാടന-പാടവേന .
ഉദ്യന്മഹാപടപടാ വയതീവ ലേഖാ+
ക്ഷുഭ്യത്/ഖഗാ+ശ്രി/തലതോജ്ത്ഥിത-പുഷ്പ-വർഷമ് .. 8

വേല്ല-ന്മഹാ-കമല-പല്ലവ-താലവൃന്ത-
സം/വീജിതം വലിത-ചാമര-ചാരുഫേനമ് .
രാജായ-മാന/മലി-കോകില-ഗീതഗീതം
സഹ്യ+ത്ത/പങ്കജ-ലതാ-ലലിതാങ്ഗ-നൗഘമ് .. 9

ഭൃങ്ഗാ+ഗ്ര-ഭാജനമനോഹരഹാരിഗീതം രാജീവരേണു-രണകീർണപിശങ്ഗ-
തോയമ് .
ഡിണ്ഡീരപിണ്ഡപരിപാണ്ഡുരപുണ്ഡരീക-
ഖണ്ഡോപ-മണ്ഡിത-തടോ-പവനാവ-തംസം .. 10

വിവിക്തഹൃദയാമ്/ഭോജം ഹൃദയാഹ്ലാദനം പരമ് .
രസവ+ത്സ്വാദു ഭാതീദം സരഃ സ+ത്സംഗമോ-പമമ് .. 11

ബിമ്ബി-തേന മരു+വ്യോമ്നാ ഭാതീദം സൗമ്യ നിർമലമ് .
ശാസ്ത്രാർഥ-പരിണാമേന മഹതാമിവ മാനസമ് .. 12

കിംചി+ല്ലക്ഷ്യ-മപ+ശ്യാമം പൃഷത്-പരുഷ-മാരുതമ് .
ഹിമാ+ഭ്രമിവ ഭാതീദം സരഃസ് സരസ-സാരസമ് .. 13

യഥേദം ബ്രഹ്മണോ ദൃശ്യ-മവികാരാദി നേതരത് .
യഥാമ്ഭസി തരങ്ഗാദി രാജൻ-പൃഥഗിവ+ സ്ഥിതമ് .. 14

ആത്മനൈ-വോഹ്യ-മാനാനാം ചക്രാവർത-വിധായി-നാമ് .
ജഡാ-ശയാനാം വിഷമാ ഹാ കല്ലോല-പരമ്പരാ .. 13

കൂപ-വാപീ-സരോബ്/ധീനാം ദൃശ്യതേ യാദൃ-ഗന്തരമ് .
നാരീപുരുഷ-തോയാനാം വിജ്ഞേയം താദൃഗന്തരമ് .. 16

ജന്തോരി-വാസ്യ മനസോ ജലജാതിബന്ധ-
ജീർണസ്യ ജർജര/ദശാല-ഹരീ+ഭ്രമേണ .
ആവർത-വൃത്തിവലിതാ+ന്യതിസംതതാനി
കോ നാമ സംകലയിതും കമലാനി ശക്തഃ .. 17

ചിത്രം വിജൃമ്ഭിത-മഹോ ജഡസംഗമസ്യ
പദ്മോപി യന്നിജ-ഗുണാന-ഗുണാനി-വൈഷഃ .
അന്തഃ പ്രഗോ-പയതി കണ്ഠതലേ നിവേശ്യ
സർവസ്യ ദർശയതി ദുർഭഗ-കണ്ടകൗഘമ് .. 18

സച്-ഛി+ദ്രൈര-ദൃഷ്ടൈഃ സൂക്ഷ്മൈർ/
ഗോപിതൈർ/ജാഡ്യ-സംയുതൈഃ .
അനല്പൈ-രപി നിഃസാരൈഃ
പദ്മ+സ്യേവ ഗുണൈരലമ് .. 19

മഹതാം കുലപദ്മാനാം ഗുണസൗന്ദര്യശാലിനാമ് .
പ്രഭാവം നാസ്തി സംഖ്യാതും വാസുകേരപി ശക്തതാ .. 20

ഹരിവക്ഷോഗതാ ലക്ഷ്മീ/രപി ശോഭാർഥമേവ യത് .
ബിഭർതി കമലം ഹസ്തേ/ കാന്യാശം/സാധികാ ഭവേത് .. 21

സിതാസിതാഭ്യാം രൂപാഭ്യാം കമലോത്പലഖണ്ഡയോഃ .
വൈസാദൃശ്യം ഭവേത്കിംതു സമാ ജഡജഡൈ-തയോഃ .. 22

സാമ്യം ന ഫുല്ലവിപിനേന സരഃസു യാതി
വ്യോമ്നാ ന താരകയുതേന ന ചേന്ദുവൃന്ദൈഃ .
നൃത്യദ്-വധൂ-വിഹസി-താനന-ശോഭ/യൈതി
ഫുല്ലസ്യ പങ്കജവനസ്യ നവോദിതാ ശ്രീഃ .. 23

യേഷാം പുഷ്പ-ലതാ+സ്വാദൈ/രനന്യ-മനസാം ഗതമ് .
ഭൃങ്ഗാണാ-മായുരായാമി/ ത ഏവ സുഭഗോത്തമാഃ .. 24

ചൂതചാരു-ചമത്കാരം ചഞ്ചരീകാശ്ചരന്തി യേ .
ത ഏവ സചമത്-കാരാ ഇതരേ ജാതിപൂരണമ് .. 25

മത്താ മധുമദാമോദൈഃ പുഷ്കരേഷു/ രണന്തി യേ .
തുഷ്ടാനാ-മിതര+സ്വാദൈർ/ഭ്രമരാണാം ഹസന്തി തേ .. 26

യേനോഷിതം വിരുത-മു+ല്ലസിതം പ്രസുപ്തം
പദ്മോ-ദരേഷു ശശികോടര-കോമലേഷു .
ഭൃങ്ഗഃ സ ഏഷ ശിശിരേ വിരസേഷു ഭാവം
കഷ്ടം കരിഷ്യതി കഥം തരു-പുഷ്പ-കേഷു .. 27

അഫുല്ല-മല്ലികോദ്-ദാമ-മുകുലോപരി ഷട്പദഃ .
ദൃശ്യതേ കാലരുദ്രേണ ശൂലേ പ്രോത ഇവാന്ധകഃ .. 28

ആസ്വാദയൻ-വിവിധപുഷ്പ-മധൂനി ഭൃങ്ഗ
നിത്യം ഭ്രമൻസകലശൈല-ലതാ-ഗൃഹേഷു .
നാദ്യാപി തുഷ്യസി കിമങ്ഗ ദുരാശയോ്സി
മന്യേ ന സാര-മുപഗച്ഛസി വാ വനേഭ്യഃ.. 29

കമല-കുല-കവല-കോവിദ
ഗച്ഛ സരോ മധുപ-മാ രൂഢമ് .
ബദര-ദരീഷു വിദീർണം ദേഹം
കുരു കണ്ടക+ക്രകചൈഃ .. 30

അതസീ-കുസുമേ കുവലയ-
ദലവലയേ വികസിതേ ച താപിച്ഛേ .

പര-ഭാഗ-മേഹി മധുനാ
താസു വിസ-ദൃശീവ പണ്ഡിതഃ പുരുഷഃ .. 31

പ(ശ്)ശ്യൈഷാ നാഭിനലിനീ/കേസരൈഃ പാലിതാ ശ്രിയാ .
ഹംസമാലാ-മലാ-വല്ലീ സാമഗായന-കൂജിതാ .. 32

ദോലാ-കമല-നീഡ+സ്ഥാം ദൃഷ്ട്വാ ഖേ പ്രതി-ബിമ്ബി/താമ് .
ഹംസോ ഹംസീ-മനുസര+ന്മണ്ഡലേ നേഹ ചേതതി .. 33

മാ ഭൂത്/കസ്യ-ചിദേ-വൈഷാ രാജൻ-വ്യസനിതാ ഭൃശമ് .
പ+ശ്യൈതാം/ ബിമ്ബിതാം/ ഹംസോ ഹംസീ-മനു-സര+ന്മൃതഃ .. 34

ഹേലയാ രാജഹംസേന യത്കൃതം കല-കൂജിതമ് .
ന-ത+ദ്വർഷ/ശതേനാപി ജാനാ+ത്യാ-ശിക്ഷിതും ബകഃ .. 35

സമാനേ+ഷ്വാകരാ/കാര/ജാതിചേഷ്ടാ-ശനാ-ദിഷു .
ഹംസസ്യ രാജ-ഹംസസ്യ ദൂര-മത്യന്ത-മന്തരമ് .. 36

ശുക്ലപക്ഷ+സ്ഥിതോ വ്യോമ്നി കുമുദാ-കര-ഭാ-സ-കഃ .
ആഹ്ലാദയതി ചേതാംസി ഹംസ+ശ്ചന്ദ്ര ഇവോത്ഥിതഃ .. 37

ഉന്നാല-നലിനീ-നാലകദലീ+സ്തമ്ഭ-സംകുലേ .
വനേ വിഹരതാം ലക്ഷ്മീം ഹംസാനാ-മേതി കഃ ഖഗഃ .. 38

തരങ്ഗ-വലയാ ലോല/സീകരോത്കരഹാരിണീ .
കുമുദോത്പല-ക+ഹ്ലാര/പുഷ്പ-സംഭാരസുന്ദരീ .. 39

ഭൃങ്ഗ-ലോലാല/കലതാ രണ+ത്സാരസ-നൂപുരാ .
വർതുലാ-വർതനാ-ഭീകാ ചല+ദ്വീചി-വിലോചനാ .. 40

പ്രതീക്ഷ-മാണാ ദയിതം രസപൂര-കരം ധരമ് .
നാരീവ സരസീ ചാരു-ഹംസ-കാഭ്യാം വിരാജതേ .. 41

ഹേ ഹംസ മദ്ഗു/ബക-കാക-ശരാരു-സാരേ
മാ ത്വം സര+സ്യ-വിരതം കുരു വാസമേകഃ .
ആപ+ദ്യ-പീഹ സമശീല-വയോ-വചോഭിഃ
ശ്രേയഃഫലാ ഭവതി സംഗതി-രാത്മവർഗൈഃ .. 42

പാദാ+ക്രാന്ത-മഹേഭ-മസ്ത-കതടഃ
പദ്മാ-കരൈ-കാലയഃ
ക+ഹ്ലാരോത്-പല/കുന്ദ-ചമ്പക-ലതാ
സംഭോഗ-സൗഭാഗ്യവാൻ .
ഭൃങ്ഗോ(ഽപ്യേഷ വിധേർവശേന ശിശിരേ
ലോഷ്ടം തൃണം സ്വാദയൻ

ശീതേ ശുഷ്ക-ബക+ത്യഹോ നു വിപദാ
ദൈന്യേ മനോ ദീയതേ ..43

പുത്ര+സ്യേഹ ദലോദരേ+ ദ്യുതി തര+
ത്താരം ചിരം സംസ്മൃതം
ഹംസ+സ്യാംസ-വിനുന്ന-നാല-ഗഹനേ
സം-ചാരിണാ ഭോ മയാ .
ശുക്ലാസാര-മിവാബ്/ജിനീ വി-കി-ര-തി+
സ്വം വാരി-ബിന്ദൂത്-കരം
മധ്യാഹ്നേ ശിശിരം വികാസി സഹസാ
മൂർധ്നി സ്ഫുടം ദൃശ്യതാമ് .. 44

വ്യോമ്നീ+ന്ദോ-രിവ-സൗമ്യ-വാരിണിചിരം
നിഃശബ്ദകം സർപതോ
ഹംസസ്യാം-സഹതാബ്ജ-നാല-വലനാ
നിഷ്കമ്പ-ടങ്ക+ക്ഷതൈഃ .
ഗങ്ഗാവാരിവ-ദത്ര പുഷ്കര-പുടാദ്
ബ്രാഹ്മാദി-വാ+സ്യോപരി
ഭ്രഷ്ടാ യേ ജലബിന്ദവോ ജലചരാ
ഹൃഷ്ടാഃ പിബ+ന്ത്യാശു താൻ 45

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ പദ്മ+ഭ്രമര-ഹംസ-വർണനം നാമ സപ്ത-
ദശാധിക-ശതതമഃ സർഗഃ .. 11 7..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
31.12.2023